

Aluehallintoviraston tiedote välitysliikkeille EU:n yleisestä tietosuoja-asetuksesta

EU:n yleinen tietosuoja-asetus (General Data Protection Regulation, GDPR 2016/679) tulee voimaan 25.5.2018 kaikissa EU-maissa. Asetusta sovelletaan lähtökohtaisesti kaikkeen henkilötietojen käsittelyyn. Asetusta täydentävän ja täsmentävän kansallisen tietosuojalain on tarkoitus tulla voimaan samana päivänä kuin asetuksen (hallituksen esitys HE 9/2018 vp). Uusi asetus tulee sovellettavaksi käytännössä aina, kun henkilötietoja käsitellään yrityksen tietojärjestelmissä. Myös manuaalinen käsittely kuuluu asetuksen soveltamisalaan, kun kyse on esimerkiksi asiakaskortistosta tai sen osasta.

Asetus velvoittaa yritykset dokumentoimaan tietosuojatoimenpiteensä ja –käytäntönsä laatimalla selosteen käsittelytoimista, joka on kirjallinen kuvaus niiden toteuttamasta henkilötietojen käsittelystä.

Yrityksen on myös arvioitava, tuleeko sen nimittää tietosuojavastaava. Myös arkistojen tarpeellisuus tulee arvioida uudestaan; asetus edellyttää, että arkistolle on olemassa asialliset perusteet.

Henkilötietojen käsittelylle on aina oltava jokin asetuksessa mainittu peruste, joita ovat lakisääteinen velvoite, suostumus, sopimus ja oikeutettu etu. Esimerkiksi asiakkuuden perusteella henkilötietojen käsittely ja säilyttäminen voi perustua sopimukseen tai oikeutettuun etuun.

Toimeksiantoon liittyvien asiakirjojen säilyttäminen

Laki velvoittaa välitysliikkeet säilyttämään toimeksiantoon liittyviä asiakirjoja viiden vuoden ajan toimeksiantosopimuksen päättymisen jälkeen (laki kiinteistönvälitysliikkeistä ja vuokrahuoneiston välitysliikkeistä 15.12.2000/1075, 10 §). Lähtökohtaisesti tulee säilyttää kaikki asiakirjat, joilla on toimeksiantoon suora tai välillinen liityntä. Kaikesta tulisi sopia dokumentoidusti, jotta sovitut asiat voidaan jälkikäteen näyttää. Myös sähköpostit on tärkeä säilyttää; esimerkiksi tarjousmenettelyn on oltava kirjallista eli paperimuodossa tai sähköpostitse. Tietosuoja-asetus korostaa tietojen säilyttämisen tarpeellisuutta ja dokumentointia.

Lain edellyttämän viiden vuoden säilytysajan jälkeen säilyttämisen tarpeellisuutta tulee arvioida uudelleen. Säilytettävät aineistot on esimerkiksi mahdollista anonymisoida.

Asiakasrekisteri

Asiakasrekisterin pitäjän on pystyttävä kysyttäessä osoittamaan, että tietosuojasäännökset huomioidaan yrityksen toiminnan suunnittelussa ja toteutuksessa. Tämä edellyttää, että henkilötiedon pääsynhallinnasta, käsittelystä ja suojauksesta sekä tiedon elinkaaresta on olemassa ohjeistus, jota noudatetaan tietoja käsiteltäessä.

Jos ulkoinen palveluntarjoaja käsittelee yrityksen asiakasrekisterissä olevaa tietoa, yrityksen on tehtävä kirjallinen sopimus palveluntarjoajan kanssa henkilötietojen käsittelystä.

Mikäli henkilötietojen käsittelyn tarkoitus on asiakassuhteen hoito, on yleensä tarpeen säilyttää henkilötietoja koko asiakassuhteen ajan. Asiakassuhteen päättyessä rekisterinpitäjän tulisi tarkastella, ovatko kyseiset henkilötiedot enää tarpeen vai tulisiko ne tarpeettomina poistaa.

Asiakassuhteen päätyttyäkin henkilötietojen säilyttäminen voi olla tarpeellista rajoitetun ajan esimerkiksi laskutuksen, perinnän, oikeudellisten toimenpiteiden tai reklamaatioiden vuoksi. Lisäksi on mahdollista säilyttää tietoja kauemmin, mikäli tiedot säilytetään sellaisessa muodossa, josta rekisteröity ei ole enää tunnistettavissa. Mikäli siis halutaan esimerkiksi tilastollisista syistä säilyttää joitakin tietoja, voidaan näitä tietoja säilyttää, kun niistä poistetaan henkilötiedot eikä tietoja ole enää mahdollista yhdistää henkilöön.

Henkilötunnuksen käsittely

Henkilötunnuksen käsittely määräytyy tällä hetkellä henkilötietolain (24.2.1999/53) 13 §:n mukaan. Uuden tietosuojalain lakiluonnoksen perusteella henkilötunnuksen käsittelyn perusteet ovat jatkossa samat kuin nykyisin. Jos yritys on jo aiemmin varmistanut, että se käsittelee henkilötunnuksia henkilötietolain edellyttämällä tavalla, ei käytäntöjä ole tarpeen muuttaa tietosuojasetuksen voimaantulon myötä.

Työsopimusten säilyttäminen

Työsopimuslain (55/2001) 6 luvun 7 §:n nojalla työnantajan on velvollisuus antaa työntekijälle työtodistus, jos sitä pyydetään 10 vuoden kuluessa työsuhteen päättymisestä. Työnantajan tulee siten säilyttää kymmenen vuoden ajan tiedot palveluksessaan olleiden työntekijöiden työsuhteiden kestoajasta sekä siitä, minkälaisia työtehtäviä työntekijät tekivät. Kymmenen vuoden jälkeen vanhojen työsuhteiden säilyttämiselle ei ole enää perustetta.

Rekisterinpitäjä ja henkilötietojen käsittelijä

Rooli henkilötietojen käsittelyssä vaikuttaa velvollisuuksiin ja vastuisiin. Rekisterinpitäjänä pidetään yritystä, joka päättää, mitä henkilötietoja kerätään ja mihin käyttötarkoituksiin niitä käytetään. Henkilötietojen käsittelijä käsittelee henkilötietoja rekisterinpitäjän lukuun. Usein yrityksellä voi olla eri sopimussuhteissa tai tilanteissa eri rooleja, joten yrityksen asema tulee arvioida tapauskohtaisesti.

Esimerkiksi IT-palveluita tarjoava yritys voi olla rekisterinpitäjä yrityksen omien asiakkaiden edustajien henkilötietojen käsittelyn osalta. Toisaalta sama yritys voi toimia henkilötietojen käsittelijänä näiden samojen asiakkaiden loppuasiakkaiden henkilötietojen käsittelyn osalta, kun yritys käsittelee loppuasiakkaiden henkilötietoja asiakkaan määräysten mukaisesti ja asiakkaan lukuun.

Tietosuojavirasto valvontaviranomaisena

Tietosuojalakiluonnoksen mukaan **valvontaviranomaisena tulee toimimaan uusi tietosuojavirasto**, jonka päällikkönä toimisi tietosuojavaltuutettu. Aluehallintovirasto ei valvo tietosuoja-asetuksen noudattamista. Valvontaviranomaisella on laajat tutkintavaltuudet tehtäviensä suorittamiseksi. Sanktioita ovat erilaiset varoitukset, huomautukset ja määräykset. Merkittävimpiä seuraamuksia ovat hallinnollisten sakkojen määrääminen sekä henkilötietojen käsittelyn väliaikainen tai pysyvä rajoittaminen. Hallinnollinen seuraamusmaksu voi olla 20 miljoonaa euroa taikka neljä prosenttia liikevaihdosta sen mukaan, kumpi näistä on suurempi.

Lisätietoa:

Tietosuojavaltuutetun ohjeita

<http://www.tietosuoja.fi/fi/index/euntietosuojauudistus.html>

Hallituksen esitys eduskunnalle EU:n yleistä tietosuoja-asetusta täydentäväksi lainsäädännöksi HE 9/2918 vp

<https://www.finlex.fi/fi/esitykset/he/2018/20180009.pdf>

Tietosuojavaltuutetun toimisto

Vaihde: 029 56 66700

Sähköposti: tietosuoja@om.fi